

نگاهی به ۵۷ سال فعالیت سیاسی صباح‌الاحمد و آینده سیاست خارجی کویت

ادامه میانه‌روی و اعتدال زیر سایه تهدید اسرائیل

فرشاد گلزاری

عصر سه‌شنبه «صبح‌الاحمد جابر الصباح» امیر کویت پس از ماه‌ها بستری بودن در بیمارستان «مایو کلینیک» در ایالت مینه سوتا آمریکا حق انتخاب دارد و گزینه مورد نظرش را که قاضی ایمی برت است، عالی توصیف کرد. در بحث طرح سلامت «اوباما کر» کریس والاس به ترامپ گفت که دولت او برنامه مشخصی برای جایگزینی این طرح نداشته است. بایدن هم دونالد ترامپ را دروغگو خطاب کرد و گفت که او به فکر مردم نیست و میلیون‌ها تن از طرح اوباما کر استفاده می‌کنند اما ترامپ قصد دارد که این حق را از آنها بگیرد. ترامپ هم گفت: من این حق را به مردم داده‌ام تا خودشان انتخاب کنند.

این خبر همه را به یاد اعلام خبر فوت سلطان قابوس، پادشاه عمان انداخت که در اواخر دی ماه سال گذشته (۱۳۹۸) بر روی خروجی‌ها قرار گرفت و بسیاری از تحلیلگران حوزه کشورهای حاشیه خلیج فارس را به فکر فرو برد؛ چراکه او را النگر اعتدال و میانجیگری در منطقه می‌دانستند و حالا هم دومین مهره میانه‌روی در دل خاک جای گرفت. شکی وجود ندارد که در گذشت دو شخصیت سیاسی منطقه که از آنها به عنوان مهره‌های اعتدال نام برده می‌شد، در شرایط کنونی

منطقه و خصوصاً حاشیه خلیج فارس، تبعات زیادی در پشت پرده خواهد داشت که مهمترین آن، هجومی تر شدن کشورهایمانند بحرین و امارات متحده عربی است که اخیراً با اسرائیل وارد عملی‌سازی روابط شده‌اند. درست است که جایگاه عمان و سپس کویت به عنوان کشورهای میانه‌رو برای همسایگان آن اثبات شده و قابل احترام است، اما توجه داشته باشید که نظام‌های سیاسی این کشورها عموماً بر پایه فرد، قبیله و جناح‌هایی ریزی شده است و با نقل و انتقال یک نفر، ممکن است یک جریان کلی و حتی ساختارها به هم بریزد و حتی این امکان وجود دارد که در میانه نقل و انتقال‌ها، دشمنان زیادی برای حاکمیت آنها در داخل یا خارج از کشور تراشیده شود.

به هر ترتیب امیر کویت در گذشت و باید منتظر پس‌لرزه‌های احتمالی آن باشیم ولی کارنامه او نشان می‌دهد که وی از بسیاری امرا و شیوخ منطقه کارنامه سنگین‌تر و وزین‌تری داشته است. «صبح‌الاحمد» در ۱۶ ژوئن ۱۹۶۹ (۲۳

خرداد ۱۳۰۸) در کویت به دنیا آمد. از ۲۵ سالگی در ساختار سیاسی این کشور حضور داشت و ۴۰ سال وزیر خارجه کویت بود. او پانزدهمین امیر کویت و پنجمین امیر این کشور پس از استقلال از انگلیس در سال ۱۹۶۱ بود. در ۲۹ جولای ۲۰۰۶ در حالی که ریاست شورای وزیران را بر عهده داشت، پس از اینکه برادرش «سعد عبدالله» تنها هشت روز حکمرانی کرد به علت وضعیت جسمانی کنار گذاشته شد، به امارت کویت رسید.

دوران امارت وی، شاخصه‌های دورانی است که در سیاست داخلی و خارجی کویت داشت. در بُعد داخلی با وجود برخی حسی انتقادات کمتر از دیگر کشورهای عربی در معرض انتقاد مخالفان قرار داشت. زمانی که وی ریاست شورای وزیران (نخست‌وزیری) را بر عهده گرفت، برای اولین بار زنان توانستند وارد مناصب بالای حکومتی شوند. اولین وزیر زن در سال ۲۰۰۵ در دولت وی انتخاب شد. پس از اینکه صباح‌الاحمد امیر کویت شد، برای اولین بار زنان توانستند وارد رقابت‌ها در

انتخابات پارلمانی شوند و پس از آن زنان وارد نهادهای نظامی شدند و سربازانی در کویت اجباری شد. در بخش آزادی رسانه‌ها، می‌توان کویت را در میان کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، به مراتب جلوتر از سایرین دانست. رخدادهای موسوم به بهار عربی نیز در کویت کمتر از دیگر کشورها مشاهده شد و البته دولت این کشور پس از بروز انقلاب‌های عربی تلاش کرد دامنه آزادی رسانه‌ها و معارضان را افزایش دهد که یکی از آنها، افزایش میزان اختیارات پارلمان کویت بر تصویب قوانینی بود که در

انتخابات پارلمانی شوند و پس از آن زنان وارد نهادهای نظامی شدند و سربازانی در کویت اجباری شد. در بخش آزادی رسانه‌ها، می‌توان کویت را در میان کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، به مراتب جلوتر از سایرین دانست. رخدادهای موسوم به بهار عربی نیز در کویت کمتر از دیگر کشورها مشاهده شد و البته دولت این کشور پس از بروز انقلاب‌های عربی تلاش کرد دامنه آزادی رسانه‌ها و معارضان را افزایش دهد که یکی از آنها، افزایش میزان اختیارات پارلمان کویت بر تصویب قوانینی بود که در

انتخابات پارلمانی شوند و پس از آن زنان وارد نهادهای نظامی شدند و سربازانی در کویت اجباری شد. در بخش آزادی رسانه‌ها، می‌توان کویت را در میان کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، به مراتب جلوتر از سایرین دانست. رخدادهای موسوم به بهار عربی نیز در کویت کمتر از دیگر کشورها مشاهده شد و البته دولت این کشور پس از بروز انقلاب‌های عربی تلاش کرد دامنه آزادی رسانه‌ها و معارضان را افزایش دهد که یکی از آنها، افزایش میزان اختیارات پارلمان کویت بر تصویب قوانینی بود که در

گذشته با موافقی روبرو شد. اما در سیاست خارجی، به او لقب «شیخ دیپلمات‌های عرب» را داده بودند؛ به طوری که از سال ۱۹۶۳ تا ۲۰۰۳ یعنی به مدت ۴۰ سال وزیر خارجه این کشور بود. شاید به دلیل همین سابقه طولانی در پست وزارت خارجه بود که «صبح‌الاحمد» پس از تکیه بر امارت کویت، برای میانجیگری در بحران‌ها پیشقدم بود. البته پیش از او نیز سیاست حکومت کویت بر مدار میانجیگری و حل و فصل اختلافات می‌چرخید.

تلاش برای حل بحران میان قطر با دولت سعودی و امارات و همچنین میزبانی از گفت‌وگوهای یمنی در کویت در سال ۲۰۱۶ را می‌توان بارزترین تحركات میانجیگری‌ایانه کویت در دوره صباح‌الاحمد دانست. این روند تا دو روز پیش که وی دار فانی را وداع گفت، ادامه داشت اما سوال اصلی این است که با انتخاب «شیخ نواف الاحمد الجابر الصباح» به عنوان امیر جدید کویت، چه اتفاقی در سیاست خارجی این کشور و جایگاه آن در منطقه رخ خواهد داد؟

امیر جدید کیست؟
شیخ نواف الاحمد در ۲۴ ژوئن ۱۹۳۷ در یکی از توابع شهر کویت به دنیا آمد و فرزند ششم از دهمین فرزند «شیخ احمد الجابر المبارک الصباح» است که طی سالهای ۱۹۲۱ تا ۱۹۵۰ بر این کشور حکومت می‌کرد. امیر جدید کویت متاهل و دارای ۵ فرزند (۴ پسر و یک دختر) به نام‌های احمد، فیصل، عبدالله، سالم و شیخه است. بر اساس اطلاعات منتشره از سوی دیوان پادشاهی کویت شیخ نواف در مدارس این کشور درس خوانده است اما اطلاعات دقیقی در خصوص میزان تحصیلات او در دسترس نیست. او دو بار به عنوان وزیر کشور و یک بار به عنوان وزیر دفاع کویت انتخاب شده است.

استانداردی استان الحولی در سال ۱۹۶۲ به مدت ۱۶ سال از دیگر مناصب سیاسی امیر جدید کویت است. وی در سال ۱۹۹۱ و بعد از جنگ آزادسازی کویت به عنوان وزیر کار و امور اجتماعی و در سال ۱۹۹۴ به عنوان معاون رئیس‌گارد

تنها خطری که ممکن است کویت را با چالش روبرو کند، مساله فشار بر این کشور برای عادی‌سازی روابط با اسرائیل است که بادر گذشت امیر کویت، می‌تواند به چالشی جدید برای شیخ نواف الاحمد تبدیل شود

ملی منصوب شد و سپس در سال ۲۰۰۳ دوباره به عنوان وزیر کشور انتخاب شد.

امیر جدید یک هفته بعد از انتخاب شیخ صباح در ۷ فوریه ۲۰۰۶ به عنوان امیر کویت به منصب ولیعهدی ارتقا یافت و دو هفته بعد از این انتصاب در ۲۰ فوریه با حضور در «مجلس امت» در مقابل امیر و نمایندگان مردم سوگند یاد کرد. کارنامه او به خوبی نشان می‌دهد که جانشین احمد الصباح به خوبی چم و خم سیاست (خصوصاً سیاست داخلی) را می‌داند و به نظر نمی‌رسد که بخواهد (یا بتواند) تغییر در سیاست خارجی کویت ایجاد کند. در این راستا داهم القحطانی، نویسنده و تحلیلگر سیاسی معروف کویت یادداشت خود برای عربی ۲۱ نوشته است که سیاست خارجی کویت در طول دهه‌ها ثابت بوده و در گذشته از خط مشی میانه‌روی و اعتدال پیروی می‌کرده که به همین شکل هم باقی خواهد ماند.

او می‌گوید دلیل استمرار این سیاست اتکای آن بر ستون‌های ثابتی است که در طول دهه‌های گذشته در برابر فشارهای بسیاری مقاومت کردند و مهمترین آنها حمایت از قومیت عربی بدون تعصب، تلاش برای انسان‌سازی، طرح مسائل توسعه‌ای و دوری از مسائل مورد اختلاف هستند. بر این اساس تنها خطری که ممکن است کویت را با چالش روبرو کند، مساله فشار بر این کشور برای عادی‌سازی روابط با اسرائیل است که با در گذشت امیر کویت، می‌تواند به چالشی جدید برای شیخ نواف الاحمد تبدیل شود.

خبر

آذربایجان و ارمنستان مذاکره را رد کردند

جمهوری آذربایجان و ارمنستان یکدیگر را به تیراندازی مستقیم متهم کرده و فشارها برای گفتگوهای مستقیم را رد کردند. به گزارش رویترز، دو کشور در مرز مشترک اقدام به تیراندازی مستقیم کرده و با وجود درگیری‌های بیشتر در منطقه مورد مناقشه ناگورنو-قره‌باغ که تهدیدی برای بروز یک جنگ تمام عیار به شمار می‌رود، گفتگوهای مستقیم را رد کرده‌اند. این رویدادها نشان دهنده افزایش بیشتر درگیری‌ها با وجود درخواست‌های فوری از سوی آمریکا، روسیه و سایر کشورها برای متوقف کردن این درگیری‌هاست. این درگیری‌ها بین جمهوری آذربایجان و ارمنستان نگرانی‌هایی را در باره حفظ ثبات در منطقه قفقاز جنوبی که کریدور خطوط لوله نفت و گاز به سوی بازارهای جهانی است، به وجود آورده است. الهام علی‌اف، رئیس‌جمهوری آذربایجان هر گونه احتمال گفتگو را رد کرد و نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر ارمنستان نیز اعلام کرد، با هدفی از تئوری توطئه دست بردارند

خبر

آماده شدن عراقی‌ها برای «انقلاب قصاص»

شهروندان معترض عراقی در آستانه نخستین سالروز تظاهرات مردمی این کشور به نخست‌وزیر کشورشان یک ماه مهلت دادند تا خواسته‌هایشان را برآورده کند. بغداد اعلام کرد که فعالان و جوانان معترض عراق چند روزی است که برای نخستین سالروز تظاهرات مردمی در یکم اکتبر ۲۰۱۹ آماده می‌شوند. طبق این گزارش، فعالان تظاهرات سالروز اعتراضات مردمی عراق را که قرار است امروز (پنجشنبه) آغاز شود، «انقلاب قصاص» نامیده‌اند. در همین راستا، «بو منتظر الالامی»، فعال عراقی در این باره اظهار کرد که فعالان معترض پیش از تظاهرات فردا درباره چند نکته توافق کردند. وی افزود: از جمله مهم‌ترین توافقات میان فعالان می‌توان به مجازات عاملان قتل معترضان، راه‌اندازی قانون احزاب، تکمیل قانون جدید انتخابات طبق خواسته معترضان نه فرآکسیون‌های سیاسی و انحصار سلاح در دست دولت اشاره کرد. الالامی

عبدالله: اسلام‌آباد و کابل از تئوری توطئه دست بردارند

عبدالله عبدالله، رئیس تیم مذاکره کننده صلح افغانستان، در سفر به پاکستان گفت که زمان آن فرا رسیده است که دو کشور همسایه از شعارها و بیانیه‌های کهنه و تئوری‌های توطئه‌ای که مارا عقب‌نگه داشته است، دست بردارند. به گزارش یورونیوز، وی در ماموریتی که هدف آن رفع بی‌اعتمادی ریشه‌دار بین دو کشور است به پاکستان سفر کرده است. این نخستین دیدار وی از این کشور پس از ۱۲ سال است. عبدالله عبدالله در اسلام‌آباد پایتخت پاکستان گفت که دو همسایه در آستانه یک دوره جدید از روابط قرار دارند که با «احترام متقابل، همکاری صمیمانه و رفاه مشترک» مشخص می‌شود. وی تاکید کرد: وضعیت موجود به نفع ما نیست و ما به رویکردهای تازه نیاز داریم. مردم این راز ما می‌خواهند. بیش از هر زمانی نیازمندیم که به منطقه خود به عنوان یک منطقه واحد نگاه کنیم.

رکورد جدید افزایش بودجه نظامی ژاپن

وزارت دفاع ژاپن خواستار یک بودجه نظامی حدوداً ۵۵.۵ تریلیون (۵۵ میلیارد دلار) برای سال مالی ۲۰۲۱ با هدف صرف پول برای خرید جنگنده‌های رادار گریز گرانیقیمت آمریکایی و توسعه قابلیت‌های نظامی این کشور برای مقابله با تهدیدهای ممکن در حوزه سایبر و فضا شده است. به گزارش آسوشیئد پرس، این بودجه درخواستی که در روز (چهارشنبه) علنی شد اولین بودجه در خواستی پوشش‌دهنده سوگا، نخست‌وزیر جدید ژاپن بوده و در بردارنده افزایش هشت درصدی نسبت به بودجه سال جاری است که یک رکورد در نوع خود محسوب شده و حاکی از تداوم سیاست‌های امنیتی شینزوآبه است. از سال ۲۰۱۳ یعنی یک سال بعد از آنکه شینزوآبه نخست‌وزیر ژاپن شد، بودجه نظامی این کشور برای هشت سال متوالی هر سال افزایش یافته است. این افزایش بودجه نظامی در حالی انجام شده که این کشور اصرار دارد، نیروهای نظامی ژاپن نقش بین‌المللی خود و قابلیت‌هایش را افزایش دهد.